muutmine on nii tasaselt ja järg-korraliselt sündinud, et puu-tüwisi leitakse, mille koort, aastarõngaid j. n. e. weel selgest ära tunda wõib. Selle juures on need kiwistanud puud nii mitmetwiisi kirjud ja nii mitme-karwalised, et neid julgest kallis-kiwide kõrwa panna wõib. Mis tõusi selle ennemuistse metsa puud olnud, selle üle ei ole teaduse-mehed ennast weel ühendada suutnud. Mõne tüwi suurus on määratu. Seal on 150 jalga pitki ja 10 jalga läbimõetus jämedaid tüwisi. Laagre määratuma suuruse juures wõiks sealt üht uut materiali uhkete majade ehitamiseks saada, kui see mitte liiga kõwa ei oleks, ainult 30 protsenti pehmem kui diamant ja kolm kord kõwem kui granit (raud-kiwi). Seda rohkem saab seda materiali aga kõiksugusteks ehte- ja uhkuse-asjadeks tarwitatud saama, mis ennast ka wäga heaste polerida laseb. — Nenda kirjutatakse Paris'ist. Imeks on aga panna, et seda kallist materiali weel suuremal mõõdul kaubale toodud ei ole.

Suuremad palawused õhkus.

Suwel 1892 olnud ilmad paiguti ja aeguti nii palawad, et pääwa-pistetesse inimesi surnud ja loomi langenud on; Salsamaal tõusis thermo-

meter warjus kunni 36 Celsius'e, meie juures pruugitawa Reaumur'i thermometre järel tigi 29 graadi peale. Selle järges arutati, kui suurt palawust ülepea wabas õhkus ette tulnud on. Kõige kangem palawus tuleb muidugi tropi-maadel — äquatori (maa-wöö) all ja mõlemil lähemal poolel — ette; aga ka Europa's on õhu-palawust olnud, mis tropi-maade kohaline on. Jaanikuu 17. (5.) pääwal 1841 näitas thermometer Neapel'is 38,7 (31) graadi sooja warjus. London'is oli Heinakuu 10. (Jaanikuu 28.) pääwal 1852 41 (32,8), Montpellier's selleşama aasta Heinakuu 22. (10.) pääwal 40 (36) graadi sooja warjus. Palawamad ilmad Paris'is olnud aastal 1793 Leikusekuu 16. (4.) pääwal — 37,2 (29,8) ja Heinakuu 8. (Jaanikuu 26.) pääwal 38,4 (30,7) graadi. Ka ülemal põhja pool on wäga palawaid päiwi ette tulnud, Peterburg'is 33,4 (26,7), Stockholm'is 34,4 (27,8) graadi. Aastal 1857, Leikusekuu 4. (Heinakuu 23.) pääwal, oli Kõln'is 35,2 (28,2) graadi sooja ja wiimase aasta Leikusekuu 24. (12.) pääwal pea niisama palju. Afrika's tõuseb palawus sagedast üle 40 (32) graadi; Kairo's on 42,2 (33,8), Esneh's Egyptus'es 47,4 (37,9), Mursik'is Fesan'is 56,2 (45) graadi sooja ette tulnud. Lahore's, India's, on thermometre kõige kõrgem seis 50,9 (49,1) graadi olnud ja Pend-